

Ny markförlagd 220 kV-ledning mellan Lövsta och Beckomberga i Stockholms kommun i Stockholms län

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Ansökan om nätkoncession för linje

2020-02-19

2020-100858-0001

Projektorganisation

Ellevio AB
115 77 Stockholm

Telefonväxel: 08-606 00 00
Org.nr: 556037-7326

Projektledare: [REDACTED]
Tillståndsfrågor: [REDACTED]

MKB
WSP Sverige AB
Arenavägen 7
121 88 Stockholm
wsp.com

Uppdragsledare: [REDACTED]
MKB-handläggare: [REDACTED]

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Samrådets genomförande	4
3	Yttranden och bemötanden	6
3.1	Länsstyrelsen och kommuner	6
3.2	Övriga myndigheter och statliga verk	7
3.3	Företag	9
3.4	Fastighetsägare och allmänhet	10

Bilagor

Bilaga 1. Sändlista samråd

Bilaga 2. Annons

2020-02-19

2020-100858-0001

1 Inledning

Syftet med föreliggande samrådsredogörelse är att sammanfatta samtliga yttranden från myndigheter, organisationer, företag, fastighetsägare och övriga berörda som inkommit under genomfört samråd. Ellevio bemöter de inkomna synpunkterna i denna samrådsredogörelse.

Samrådsredogörelsen skickades in till Länsstyrelsen för att ligga till grund för beslut om betydande miljöpåverkan.

Denna samrådsredogörelse har sedan den skickades till Länsstyrelsen reviderats efter att beslut om icke betydande miljöpåverkan meddelats.

2 Samrådets genomförande

Ett undersökningssamråd som även uppfyller kraven för ett avgränsningssamråd genomfördes mellan den 11 april och 10 maj 2019 genom inbjudan till skriftligt samråd via mail till berörda myndigheter och organisationer samt via brev till särskilt berörda verksamheter och privatpersoner. En kungörelse gick även ut i lokaltidningen "Mitt i" (Västerort) med inbjudan till skriftligt samråd för allmänheten.

Samrådet för särskilt berörda avgränsades genom uttag av samtliga fastighetsägare med fastigheter som ligger inom 50 meter till planerad ledning, samt berörda myndigheter, företag och organisationer.

Länsstyrelsen, Stockholms stad och Svenska kraftnät beviljades anstånd för att inkomma med synpunkter till den 30, 29 respektive 17 maj.

Tabell 1. Samrådsparter som under samrådet inkommit med yttrande eller meddelande om att de inte har någon erinran.

Myndigheter och statliga affärsverk	Inkom med svar
Länsstyrelsen	23 maj
Stockholms Stad	31 maj
Socialstyrelsen	11 april
Bergsstaten	11 april
MSB	12 april
SGU	12 april
Havs- och Vattenmyndigheten	16 april
Naturvårdsverket	16 april
Strålsäkerhetsmyndigheten	8 maj
Trafikförvaltningen, Region Stockholm	9 maj
Sjöfartsverket	10 maj
SGI	10 maj

Trafikverket	10 maj
Svenska kraftnät	17 maj
Företag	
Skanska	24 april
Stockholm Vatten och Avfall (SVOA)	21 maj
Preem	17 maj
Circle K	17 maj
Fastighetsägare	
Fastighetsägare, [REDACTED]	7 maj
Fastighetsägare, [REDACTED]	16 maj

3 Yttranden och bemötanden

Nedan presenteras sammanfattningar av samtliga svar som inkom under samrådet.

3.1 Länsstyrelsen och kommuner

Länsstyrelsen i Stockholms län skriver att de vill ta del av den arkeologiska utredning som utförts för att bedöma om denna uppfyller Länsstyrelsens krav. De gör en preliminär bedömning att fornlämning ”7:1” kräver tillstånd enligt 10§ 2 kap. kulturmiljölagen som sannolikt kommer innebära krav på arkeologiska åtgärder. Eventuell tillståndsansökan ska skickas in i god tid innan planerad arbetsstart och Ellevio bör ta kontakt med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Länsstyrelsen har synpunkter på vad som bör redovisas i den kommande MKB:n gällande MKN och vattenmiljö. MKN för ytwater samt områden som ska sprängas (särskilt vid risk för sulfitberg), markavvattningsföretag, vattenskyddsområden (samt skyddsåtgärder) och samtliga korsande diken och vattendrag bör redovisas. Länsstyrelsen skriver att förläggning i bilvägar, samt gång- och cykelbanor är bra, dock finns trädalléer längs med vägsträckorna som omfattas av biotopskydd. Länsstyrelsen upplyser om att det är förbjudet att i en allé vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön (enligt 7 kap. 11§ och 5§ MB), dispens kan ges vid särskilda skäl. Ellevio behöver således utreda vilka av de aktuella trädraderna som räknas som biotopskyddade alléer och hur Ellevio kan undvika att skada trädens rotsystem. En plan behöver finnas för hur eventuella föroreningar ska hanteras vid markarbeten.

Ellevios bemötande

Rapporten från den arkeologiska utredning som utförts har skickats in till Länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Ytterligare arkeologiska utredningar kommer att genomföras på den eller de platser som Länsstyrelsen efterfrågar. De tillstånd och dispenser som krävs kommer att sökas av Stockholm Exergi. De punkter som Länsstyrelsen tar upp gällande MKN och vattenmiljö är frågor som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Ellevio kommer tillsammans med Stockholm Exergi att försöka undvika de trädalléer som dokumenterats vid naturvärdesinventeringen. Vid de fall trädalléer ej kan undvikas vid planerad sträckning, kommer sträckningen antingen justeras så att elledningens schakt går separat från fjärrvärmens, eller, om detta ej anses möjligt kommer dispens från biotopskyddet att sökas, vilket görs av Stockholm Exergi. Stockholm Exergi kommer också att ta fram en masshanteringsplan vilken även kommer att beakta eventuella föroreningar och sulfidhaltigt berg vid markarbeten.

Ellevio kommer via Stockholm Exergi att ha kontakt med Länsstyrelsen gällande hantering av kulturmiljövården och alléer.

Stockholms Stad ser positivt på att bygga en ny anläggning i Lövsta som möjliggör avveckling av kraftvärmeverket i Värtan och som dessutom ersätter Hässelbyverket och frigör värdefull mark där det planeras för ny bebyggelse. Stockholm Exergis projekt är dessutom en viktig pusselbit för att minska riskerna med eleffektbrist framöver varvid Ellevios elkabel är helt nödvändig. Staden är positiv till projektet i stort, särskilt att i största möjliga mån samförlägga elledningen med fjärrvärmeledningen för att minimera intrånget. Staden ser samtidigt en farhåga i att den föreslagna ledningsdragningen kan innebära negativ påverkan på stadens stadsutvecklingspotential i ett antal områden. För att minimera detta krävs ett fortsatt nära samarbete mellan Ellevio och stadens bolag och förvaltningar. Vidare konstateras att det finns identifierade konfliktpunkter utmed den planerade sträckan. Det gäller exempelvis längs Lövstavägen, Vinsta industriområde och Nälstastråket för att nämna några. Staden förutsätter att Ellevio i så stor utsträckning som möjligt beaktar de synpunkter som stadens bolag och nämnder har längs med aktuell sträckning för att minimera de negativa intrångeffekter som uppstår, såväl under byggtid som mer permanent. Ellevios projekt kommer enligt stadsledningskontoret

att behöva ta hänsyn till en rad olika aspekter som berör staden. Det gäller exempelvis stadens byggnader, anläggningar och eventuella hyresgäster, så att dessa påverkas så lite som möjligt under byggtiden. Eventuella kompensationskrav för detta kan komma att ställas längre fram i projektet. Detsamma gäller även befintliga gång- och cykelbanor samt stadens belysningsanläggningar. Vid återställning behöver hänsyn tas till att återskapa rätt standard. Gällande belysning önskas ett liknande upplägg som i projektet ”Räcksta Bredäng 400kV”. Naturvärdesinventeringar bör göras i de naturmiljöer som kan komma att påverkas under anläggnings- eller driftfasen och koncessionsansökan bör innehålla en återställandeplan för hur natur- och kulturmiljö ska återställas samt förslag på eventuella kompensationsåtgärder.

Ellevios bemötande

En följd av att samförlägga fjärrvärmen med elledningarna är att schaktet blir stort och svårare att anpassa till förutsättningarna på platsen. Det kan hanteras genom att fjärrvärmen och elen lokalt delas upp i separata schakt, så att den yta som först schaktats efter återställning kan användas som arbetsområde till den andra schakten. Dock blir den totala markytan som tas i anspråk större vid separat förläggning än vid samförläggning.

Vid de listade konfliktpunkterna kommer anpassning till stadens anläggningar och planer att tas i möjligaste mån och i samordning med staden. Ellevio önskar dock en förståelse för att en 220 kV ledning kräver ett visst markutrymme. Naturvärdesinventering har utförts och resultaten har bilagts ansökan. Hänsyn har tagits till stadens byggnader, anläggningar, hyresgäster och återställning i den mån det kan ansetts rimligt i förhållande till projektets omfattning. En miljöplan med platspecifika åtgärder och återställningsarbeten för att minimera konsekvenserna på natur- och kulturvärden samt eventuella kompensationsåtgärder (där det bedömts som motiverat) kommer tas fram av Stockholm Exergi.

3.2 Övriga myndigheter och statliga verk

Socialstyrelsen överlämnar samrådet till Folkhälsomyndigheten som har hand om denna typ av ärenden. Folkhälsomyndigheten inkom inte med något yttrande.

Bergsstaten har ingen erinran eller övriga synpunkter.

MSB avstår från att yttra sig i ärendet.

SGU avstår från att yttra sig i ärendet.

Havs- och Vattenmyndigheten avstår från att lämna synpunkter på samrådsunderlaget.

Naturvårdsverket avstår från att yttra sig i ärendet.

Sjöfartsverket avstår från att yttra sig i ärendet.

Strålsäkerhetsmyndigheten skriver att miljöbalkens försiktighetsprincip bör tillämpas och bör behandlas i kommande MKB, då enbart myndigheternas rekommendationer inte ensamt kan ligga till grund för beslut om kraftledningar. Att Folkhälsomyndigheten som i detta fall är tillsynsvägledande har getts möjlighet att yttra sig i ärendet ses som positivt. De skriver även att det finns en svagt förankrad vetenskapligt grundad misstanke om förhöjd risk för barnleukemi för barn som varaktigt exponerats för lågfrekventa magnetfält (vid minst 0,4 μ T vid 50 eller 60 Hz).

Ellevios bemötande

Som framgår av samrådsunderlaget kommer ledningarna ge upphov till låga magnetfält (under 0,4 μ T) vid närliggande hus med stadigvarande vistelse. I MKB:n framgår hur miljöbalkens allmänna hänsynsregler uppfylls. Folkhälsomyndigheten har aldrig svarat på Ellevios samrådsinbjudningar med motivationen att de är en nationell myndighet som ej utgör en instans för samråd gällande lokala frågor.

Trafikverket skriver att de har två lufttorn till Förbifart-Stockholm projektet vid Vinsta (vid Plaisirvägen) som kolliderar med tänkt ledning, samt arbetsområden som blockerar framdragnings av ledningen tills Förbifarten är klar (ca 2026). Restriktioner gäller för ingrepp i marken ovanför underjordisk vägtunnel (t.ex. ingen borring eller sondering får ske inom Förbifartens område) och förbifartens detaljplaner kommer att påverkas av ledningen. Trafikverket saknar de tidigare diskussioner som förts mellan dem och Ellevio/Stockholm Exergi i samrådsunderlaget, och hur dessa synpunkter har omhändertagits.

Ellevios bemötande

Ellevio planerar att gå i Packstensgränd genom Vinsta industriområde och på så sätt undvika påverkan på trafikverkets anläggningar. Vid detaljprojekteringen sker fortsatt samordning med Trafikverket. Trafikverkets tidigare synpunkter har beaktats i förprojekteringen där påverkan på Trafikverkets anläggningar har kunnat undvikas genom anpassning av ledningsförläggningen inom den i samrådet redovisade korridoren.

Trafikförvaltningen, Region Stockholm skriver att de har en 33 kV-kabel från kraftstationen i Beckomberga i närhet till den föreslagna sträckningen. Då denna ledning kan komma att påverkas (framgår ej från samrådsunderlaget) kan avtal med dem behöva tecknas för genomförande- och driftskede. En blankett för anmälan av aktiviteter som påverkar kollektivtrafiken behöver därmed skickas in till dem snarast. Innan arbeten får påbörjas ska avtal vara tecknade och samordning ska ha skett. Samordning behövs även för påverkan på linjetrafiken och trafikförvaltningen ser gärna en tidig dialog tillsammans med övriga trafikpåverkande projekt.

Ellevios bemötande

Efter vidare kontakt med Trafikförvaltningen har ledningen identifierats och någon påverkan på ledningen förväntas inte.

SGI skriver att det finns flera identifierade och/eller riskklassade förorenade områden längs den planerade sträckningen, och att de därför rekommenderar att en miljöteknisk markundersökning och riskbedömning utförs innan anläggningsarbetet påbörjas. En masshanteringsplan rekommenderas tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet samt en strategi för att undvika föroreningsutbredning.

Ellevios bemötande

Stockholm Exergi och Ellevio hanterar frågan gemensamt. En geoteknisk och miljöteknisk undersökning tillsammans med en analys gällande förorenade massor har påbörjats och pågår för närvarande. För den gemensamma förläggningen kommer en masshanteringsplan att tas fram.

Svenska kraftnät skriver att planerad ledning möjligen berör fyra av Svenska kraftnäts pågående projekt i området och vid två av dessa finns en löpande dialog upprättad med Ellevio.

Det gäller dels station Beckomberga och dels ny 400 kV ledning mellan Överby och Beckomberga i samma område som Ellevios planerade ledning.

Svenska kraftnät har sex krav som Ellevio förväntas följa vid förläggning av markkabel invid transmissionsnätets markkablar. Så länge Svenska kraftnäts rekommendationer beaktas och planering och projektering sker i samarbete med Svenska kraftnät har Svenska kraftnät inga invändningar mot planerad markkabel och ser fram emot en fortsatt dialog med Ellevio inom ramen för de pågående projekten i området.

Ellevios bemötande

Ellevio planerar att i största möjliga mån följa de krav som Svenska kraftnät förmedlar och önskar en fortsatt dialog gällande berörda projekt i området.

3.3 Företag

Skanova skriver att de har mark- och luftförlagda teleanläggningar i anslutning till området och förväntar sig att åtgärder vid schakt i närheten av deras anläggning meddelas. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Ellevios bemötande

Vid projekteringen sker för närvarande och fortsättningsvis samordning med samtliga ledningsägare inom påverkansområdet, Skanova ingår i den identifierade kretsen av parter för den samordningen.

Preem skriver att de vill försäkra sig om att den nya kraftledningen tar hänsyn till deras verksamhets gällande skyddsavstånd avseende hantering av brandfarliga varor och beaktar verksamhetens eventuella framtida föreskrifter. De vill försäkra sig om att kraftledningen ej förhindrar möjlighet till potentiell affärsutveckling på Åkermyntan 8 och vill förtydliga att försiktighet bör vidtas gällande brandfarliga vätskor och gaser.

Ellevios bemötande

Vid projekteringen tas hänsyn till befintliga verksamheter och de specifika skyddsavstånd som finns avseende hantering av brandfarliga vätskor. Ledning planeras förläggas söder om Lövstavägen, vilket ger god marginal till fastigheten Åkermyntan 8 som är placerad norr om Lövstavägen.

Circle K vill påpeka vikten av att erforderliga skyddsavstånd mellan Circle Ks anläggning och andra anläggningar eller nybyggnationer följs. Hänsyn bör tas till de rör, cisterner, m.m. som de har nedgrävda i marken samt till installationer ovan jord. Vidare bör det säkerställas att kunder och transporter av farligt gods kan använda tillgängliga infarter under installationstiden.

Ellevios bemötande

Vid projekteringen tas hänsyn till befintliga verksamheter och de specifika skyddsavstånd som finns avseende hantering av brandfarliga vätskor.

Stockholm Vatten och avfall (SVOA) skriver att de har ledningar längs med hela den föreslagna sträckan som behöver vara tillgängliga och de behöver ett skyddsavstånd på minst 3 m till föreslaget ledningsstråk. Elstråk ska förläggas under VA-ledningarna vid korsning och

dessa tekniska lösningar behöver tas fram. Vid många områden som berörs planeras exploatering av bostäder vilket försvårar och fördyrar om- och nyläggning av VA-system. De förordar en tunnelförläggning och anser att de elektromagnetiska fältens påverkan på andra ledningar av metall påverkas. Elkablarna bör förläggas i skyddsror och hela elstråket bör täckas med betongplatta eller skyddsror. Tre områden beskrivs som särskilt problematiska ur SVOAs intressen. SVOA kräver information om placeringen av skarvplatser då dessa tar upp betydligt större utrymme för att kunna se hur detta påverkar deras anläggningar.

Ellevios bemötande

Ellevio bedömer att en stor del av SVOA:s önskemål kan uppfyllas utifrån erfarenheter av detaljprojektering i liknande projekt, exempelvis kabelförläggningen mellan stamstation Beckomberga och stamstation Bredäng, där en frekvent dialog parterna emellan bidragit till en lösningsorienterad och framgångsrik framdrift. Vidare avser Ellevio att upprätta genomförandeavtal med SVOA i vilket förslag på tekniska lösningar, ansvar och kostnadsansvar tydligt framgår.

Inom ramen för kabelprojektet Beckomberga-Bredäng genomfördes en utredning kring risk för korrosion orsakad av läckströmmar från 220 kV-ledningen med tillhörande jordlinor. För att hantera eventuell negativ påverkan på SVOA:s anläggningsdelar till följd av induktion kommer Ellevio hantera frågan på motsvarande sätt i detta projekt.

Angående akuta arbeten på aktuell 220 kV-ledning hänvisar Ellevio till företagets *Instruktion för andra ledningsägare vid felavhjälpning intill Ellevios högspänningskablar (>30 kV) i Stockholm*, en instruktion som Ellevio sedan tidigare redovisat för SVOAs driftansvariga. Ellevio har även erbjudit sig att redovisa för hela SVOA:s driftpersonal, dock hittills utan återkoppling. Ellevio kommer att vara behjälpliga med redovisning även för driftpersonalen om SVOA så önskar.

Angående en förordad tunnelförläggning anser Ellevio att det alternativet inte är genomförbart p.g.a. de betydande tekniska, tidsmässiga och ekonomiska konsekvenser som en sådan lösning innebär. Avslutningsvis ser Ellevio fram emot en löpande dialog med SVOA där eventuella tekniska problem beskrivs i ett tidigt skede. Skarvplatserna kommer att lokaliseras i samband med detaljprojekteringen. I samband med detta kommer hänsyn tas till andra intressenter och deras behov, bland annat SVOA.

3.4 Fastighetsägare och allmänhet

Fastighetsägare till [REDACTED] skriver att de käppar som idag är uppsatta för att markera gränsen för schaktet enbart är 8 m från deras fastighet, vilket de anser vara för nära och rimligen ej bör kunna hålla sig under Stockholms Stads gränsvärden för magnetiska fält. Familjen har ett barn med leukemi som därmed är extra känsligt för yttre faktorer som kan påverka celler och arvs massa och anser således att gränsvärden ej är tillräckliga för att garantera barnets friskhet. Extra avstånd till permanenta magnetfält bör tillämpas i enlighet med Försiktighetsprincipen. De önskar bli informerade om hur kraftledningens fasers balans planeras att upprätthållas över tid. Magnetsfältsmätningar vid fastigheten bör utföras. Dessutom bör grönområdet norr om deras fastighet ej förstöras då detta sänker fastighetens bullernivåer. Bergknallarna inom detta grönområde skulle behöva sprängas bort, vilket ej är acceptabelt i närhet till deras fastighet. Familjen förespråkar en förläggning i Lövvästvägen eller på den norra sidan av vägen där den inte skapar större obehag för någon.

Ellevios bemötande

De käppar som hänvisas till hör ej till Ellevios projekt och Ellevio önskar förtydliga att elledningen inte kommer att placeras närmre än ca 12 meter från fasad på bostad varför

magnetfältet förväntas vara lågt. Försiktighetsprincipen har och kommer fortsatt att beaktats vid detaljprojekteringen. Magnetfältets påverkan beskrivs mer utförligt i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). I MKB:n utreds även projektets påverkan på omgivningen vidare och en återställningsplan för naturmiljö kommer att tas fram av Stockholm Exergi. En kartläggning av riskobjekt inför eventuella sprängningar kommer att utföras inom projektet. Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggplatser planeras efterföljas.

Fastighetsägare, [REDACTED] ringde och informerade om att det på fastigheten finns en grävd pool som inte är gjuten. Poolen ligger cirka 6 meter från fastighetsgräns och fastighetsägaren var orolig över att vibrationer från arbetet skulle kunna skada poolen. Vidare framfördes önskemål om att grävarbeten främst skulle ske dagtid för att undvika att störa närboende.

Ellevios bemötande

Enligt standard utförs en kartläggning av riskobjekt inför eventuella sprängningar. Sprängningen anpassas vid förekomst av vibrationskänsliga byggnader eller anläggningar. Arbetet planeras utföras vardagar 7–19 och Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggplatser planeras efterföljas.